

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань правової політики

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-35-84

В И С Н О В О К

щодо проекту Закону про внесення змін до Закону України
«Про судоустрій і статус суддів» у зв'язку з прийняттям
Закону України «Про запобігання корупції»
(реєстр. № 3448 від 07 травня 2020 року)

За дорученням Голови Верховної Ради України від 12 травня 2020 року Комітет з питань правової політики розглянув на своєму засіданні 16 вересня 2020 року (протокол № 35) проект Закону про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у зв'язку з прийняттям Закону України «Про запобігання корупції» (реєстр. № 3448 від 07 травня 2020 року), поданий Кабінетом Міністрів України (далі – Законопроект).

Згідно з пояснювальною запискою Законопроект розроблено з метою приведення положень Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (далі – Закон № 1402-VIII) у відповідність до Закону України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII (далі – Закон № 1700-VII).

Так, у Законопроекті передбачено внесення змін до статей 54, 56, 65, 69, 70, 72, 84, 85, 94, 95, 96, 97, 100, 106, 109 Закону № 1402-VIII в частині, зокрема, вимоги щодо проведення спеціальної перевірки у випадках та порядку, встановлених Законом № 1700-VII, при вирішенні питання призначення кандидатів на посаду судді, кандидатів у члени Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, а також необхідності здійснювати повідомлення про працюючих близьких осіб керівництву органу, на посаду в якому вони претендують, уніфікації термінології.

Розглядаючи Законопроект, Комітет з питань правової політики виходить з такого.

Відповідно до приписів Основного Закону України в Україні визнається і діє принцип верховенства права; Конституція України має найвищу юридичну силу; закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (стаття 8).

Положеннями Конституції України передбачено, що питання судоустрою та судочинства визначаються виключно законами України (пункт 14 частини першої статті 92).

Прийняття законів належить до повноважень Верховної Ради України як єдиного органу законодавчої влади в Україні (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85 Конституції України).

В цілому підтримуючи положення Законопроекту, члени Комітету вважають за доцільне висловити певні застереження до окремих змін, запропонованих урядом.

Так, у Законопроекті пропонується виключити з частини сьомої статті 54 Закону № 1402-VIII положення стосовно необхідності дотримання суддею вимог щодо несумісності, визначених законодавством у сфері запобігання корупції та доповнити частину новим абзацом щодо поширення дії Закону № 1700-VII на суддів; з частини сьомої статті 56 Закону № 1402-VIII виключити пункти 6, 7, відповідно до яких суддя зобов'язаний виконувати вимоги та дотримуватися обмежень, встановлених законодавством у сфері запобігання корупції, а також подавати декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Однак, слід звернути увагу, що організацію судової влади та здійснення правосуддя в Україні визначає Закон № 1402-VIII як спеціальний закон. Крім того, вказаним Законом врегульовано статус суддів та гарантії їх незалежності. Наявність в ньому відсильної норми фактично призведе до ситуації, коли статус суддів, крім Конституції України та Закону України «Про судоустрій і статус суддів», частково регулюватиметься й Законом України «Про запобігання корупції». Особливо це стосується окремих обов'язків суддів, перелік яких можна буде змінювати лише вносячи зміни до Закону України «Про запобігання корупції». Зазначене не узгоджується з положеннями частини другої статті 4 Закону № 1402-VIII, згідно з якою зміни до цього Закону можуть вноситися виключно законами про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів». Відтак заміна норми Закону № 1402-VIII відсильною нормою до Закону № 1700-VII видається дещо некоректною.

Аналогічна аргументація стосується також запропонованих у Законопроекті змін до частини четвертої статті 94 Закону № 1402-VIII щодо членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

У своєму Висновку від 09 грудня 2019 року № 969/2019 Європейська комісія «за демократію через право» (Венеціанська комісія) зазначила, що принцип стабільності та узгодженості законів має важливе значення для передбачуваності законів для окремих осіб, включаючи суддів та інших осіб, які працюють в уражених інстанціях. При цьому Венеціанська комісія застерігає щодо частих змін правил, що стосуються судових установ, та призначення, які можуть призвести до різних тлумачень (пункт 13 Висновку № 969/2019).

Офіс Генерального прокурора в цілому підтримує запропоновані у Законопроекті зміни, однак також висловлює застереження щодо змін до частини сьомої статті 54, частини сьомої статті 56 Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

За результатами розгляду Законопроекту Комітет Верховної Ради України з питань антикорупційної політики дійшов висновку, що він відповідає вимогам антикорупційного законодавства, та рекомендує Верховній Раді

України прийняти зазначений Законопроект за основу з урахуванням висловлених зауважень.

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету, розглянувши Законопроект, прийняв рішення, що він не матиме впливу на показники бюджету, і у разі прийняття відповідного закону він може набирати чинності у термін, визначений автором Законопроекту.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України висловило ряд зауважень до положень Законопроекту та дійшло висновку, що за результатами розгляду у першому читанні Законопроект доцільно повернути суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

У консультативному висновку до Законопроекту, затвердженому рішенням Вищої ради правосуддя від 30 червня 2020 року № 2013/0/15-20, зокрема з урахуванням позиції Національної школи суддів України, Вища рада правосуддя висловлює ряд зауважень до Законопроекту та вважає, що він підлягає доопрацюванню.

На підставі викладеного вище, Комітет з питань правової політики вирішив:

1. Рекомендувати Верховній Раді України проект Закону про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у зв'язку з прийняттям Закону України «Про запобігання корупції» (реєстр. № 3448 від 07 травня 2020 року), поданий Кабінетом Міністрів України, за результатами розгляду в першому читанні прийняти за основу.

2. Доповідачем від Комітету з цього питання під час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України визначити співголова підкомітету з питань правосуддя Павліша П.В.

Голова Комітету

А.Є. КОСТІН

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Костін Андрій Євгенович
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B0400000053E22E00CC878200
Дійсний до: 16.03.2022 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-26/03-2020/163687 від 22.09.2020

199375